

(ИЗ ДНЕВНИКА)

Построих от сламки къща – толкова тънки и слаби са фактите, с които разполагах за този физически портрет (за това и го определих като опит). Моята къща може и да е сламена, но каква друга, като всички цедят истината през зъби. Който не иска къщата, да си построи друга.

Но кой с всички факти подир 1944 г. е така – нефела е строителният материал. Виж – този от архива по делото е друг.

Някои могат да ми припишат и жестокост: какви са тия тълкувания, не са ли своеволие, отмъщение и пр. снижавания на Вапцаров и близките му.

Аз не се "боря" с Вапцаров, а с мита Вапцаров. Не подозирах, че да възкресяваш мъртъвци е по-трудно, отколкото да избличаваш живи. Живите си правят оглушки, дума дупка не прави, както казва "Дума", и пак е със слаби нерви поради гузна съвест.

Но и мъртвият иска по някакъв начин да е жив – в паметта на близки и далечни, в оставеното от него. Той дори е по-оئےправдан: за разлика от живия не може да поправи нищо. Пък и как ли бихме умирали без упование, че все пак нещо остава подире ни – единственото основание за смърт, особено ако си материалист-атеист.

Жестокост ли е наистина написаното дотук?

Като се питам, поне да се опитам да си отговоря.

От малък съм гледал как на село колят кокошка, агне, прасе, овца... Най-подробно колачът "разглобява" доскоро живото на съставните му части, с упоиващо, нечовешко дори усърдие. Той е жесток наистина, но защото иска да разбере, да открие тайната. Това е жестокостта на всяко познание. Всяко познание е жестокост.

Но иначе би ли познал?

Ние искаме да разглобим Божията машина, да стигнем до разковничето, до универсума, който обяснява всичко. Стигнем ли – няма повече Бог.

Убеден съм, че той няма да го позволи.

Той все така ще отлага отговора с подобия на отговор, ще крие съкровената си тайна.

А ние все така ще стигаме до анатомията, умъртвявайки – ще познаваме, убивайки – ще съживяваме подобията, а не оригинала.

Без да можем да го повторим.

Сътворението ни е отказано.

И затова умираме.

Смъртта е нашето наказание, че искаме да познаем, че се опитваме да изместим Бога.

5 октомври 1992 г.